

**ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ГІГІЄНИ
В КОМПЛЕКСНІЙ ТЕРАПІЇ ХРОНІЧНОГО КАТАРАЛЬНОГО
ГІНГІВІТУ В ПІДЛІТКІВ**

**Л.Ф. Каськова, О.Ю. Андріянова, О.О. Карпенко, Л.Ф.Чуприна,
І.Ю. Ващенко, Н.В. Левченко, О.В.Хміль**

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Резюме

В состав лечебно-профилактических мероприятий у подростков с хроническим катаральным гингивитом включили средства гигиены полости рта фирмы «President»: зубную пасту «President Exclusive» и ополаскиватель «President Profi», которые обеспечивают комплексное действие на ткани пародонта – антисептическое, противовоспалительное, обезболивающее. Это позволило значительно снизить показатели гигиенических индексов, индекса РМА и обеспечило стабильность указанных показателей в течение 6 месяцев после лечения.

Ключевые слова: подростки, хронический катаральный гингивит, средства гигиены полости рта.

Summary

Tooth paste *President Exclusive* and conditioner *President Profi* which provide antiseptic, anti-inflammatory and anaesthetising effect on periodontal tissues were included into the treatment-and-prophylactic complex for teenagers with chronic catarrhal gingivitis. The suggested treatment complex facilitated considerable reduction of both hygienic indices and the PMA index, as well as assured the sustainability of the mentioned indicators within six month after the therapy period.

Key words: teenagers, chronic catarrhal gingivitis, means of oral cavity hygiene.

Література

1. Данилевский Н.Ф. Заболевания пародонта / Н.Ф.Данилевский, А.В. Борисенко. – К.: Здоров'я, 2000. – 464 с.
2. Гуломов С.С. Определение эффективности лечения хронического катарального гингивита в детском возрасте путем воздействия на патогенную микрофлору /С.С. Гуломов, Ф.К. Усмонов //Стоматология детского возраста и профилактика. -2010. -№3. –С. 32-34.
3. Профілактика стоматологічних захворювань: підручник для студ. вищих мед. навч. закл. /Каськова Л.Ф., Амосова Л.І., Карпенко О.О. [та ін.]; за ред. проф.Л.Ф.Каськової. – Х.: Факт, 2011. -392 с.
4. Микробная флора полости рта: пути заселения, распространения, распределения по биотопам полости рта в норме и патологии // Стоматологическое обозрение. -2004. -№1. – С. 7–10.
5. Лобань Г.А. Роль резидентної мікрофлори в розвитку патологічних процесів порожнини рота / Г.А. Лобань // Український стоматологічний альманах. -2009. -№3. –С. 3-5.
6. Улитовский С.Б. Гигиена полости рта в пародонтологии / С.Б. Улитовский. –М.: Медицинская книга, 2006. -268 с.
7. Динамика индексов GI и ОНІ-S у младших школьников при контролируемой чистке зубов / А.И. Жардецкий, Л.И. Леус, Л.Н. Полянская [и др.]/Стоматология детского возраста и профилактика. -2009. -№1. –С. 17-19.
8. Тараев О.М. Влияние индивидуальной чистки зубов на количество зубного налета / О.М. Тараев //Стоматология детского возраста и профилактика. - 2009. -№3. –С. 66-72.
9. Стоматологические обследования. Основные методы. - 3 изд. / Всемирная организация здравоохранения. – Женева, 1989. - 62 с.

10. Зюзін В.О. Статистичні методи в охороні здоров'я та медицині / В.О. Зюзін. – Полтава: УМСА, 1995. -112 с.

Запальні захворювання пародонта належать до найгостріших проблем сучасної стоматології, оскільки помітна стійка тенденція до зростання частоти цієї патології [1]. Це пояснюється труднощами ранньої діагностики і недостатньою ефективністю лікування на початкових етапах розвитку запалення в тканинах пародонта.

Хронічний катаральний гінгівіт - це найпоширеніше захворювання пародонта серед осіб молодого віку. Відома велика кількість праць, присвячених лікуванню цієї патології, але проблема досі не розв'язана. Насамперед це пов'язано з адаптацією мікрофлори порожнини рота до антибактеріальних препаратів, які використовуються [2]. Тому виникає необхідність їх поєднаного застосування з метою розширення спектра інгібування патологічних ланок хронічного запалення в яснах.

У системі лікування стоматологічних захворювань провідну роль відіграє гігієна [3,4,5]. Систематичний догляд за ротовою порожниною дітей і підлітків сприяє своєчасному дозріванню емалі постійних зубів, запобігає розвитку захворювань твердих тканин зубів і тканин пародонта [6,7,8]. У цьому напрямку на особливу увагу заслуговують засоби гігієни порожнини рота фірми «President». Їм властива дезінфікуюча, протизапальна, потужна бактерицидна і протигрибкова активність.

Метою дослідження було вивчення клінічної ефективності використання засобів гігієни порожнини рота фірми «President» у комплексній терапії хронічного катарального гінгівіту в підлітків.

Об'єкти і методи дослідження

Для оцінки ефективності використання зубної пасти «President Exclusive» та ополіскувача «President Profi» в комплексному лікуванні

хронічного катарального гінгівіту під нашим спостереженням перебували 46 підлітків. Серед них - 23 юнаки і 23 дівчини віком від 12 до 16 років. Залежно від складу лікувально-профілактичних заходів підлітки були поділені на дві групи: 1-а група лікувалася за протоколом надання медичної допомоги при даному захворюванні з використанням звичайних засобів гігієни (обрані самостійно); в 2-й групі до лікувального комплексу були додатково включені засоби гігієни порожнини рота фірми «President»: зубна паста «President Exclusive» та ополіскувач «President Profi».

Стоматологічний діагноз установлювали після комплексного обстеження, що охоплювало клінічні, рентгенологічні та функціональні методи. Для встановлення діагнозу використовували класифікацію хвороб пародонта М.Ф.Данилевського (1995).

Під час збору скарг і анамнезу з'ясовували час виникнення ознак запалення в тканинах пародонта, характер початкових проявів і подальшого перебігу. Виявляли можливі причини патологічного процесу. На основі даних опитування визначали ступінь кровоточивості ясен.

Усіх обстежених опитували про регулярність гігієнічного догляду за порожниною рота, а також про гігієнічні засоби, які вони використовують.

Стан органів порожнини рота досліджували за допомогою загальноприйнятих методів [9]. Вивчали стан тканин пародонта: колір, об'єм, рельєф ясенного краю, болючість, кровоточивість ясен, цілість зубоясенного з'єднання, наявність кишень, їхню глибину і характер ексудату, рухомість зубів.

Під час параклінічного дослідження інтенсивність запального процесу в яснах оцінювали за допомогою папілярно-маргінально-альвеолярного індексу РМА (Mussler-Schour у модифікації G. Parma, 1960) та математизованої проби Писарева-Шіллера (йодне число Д. Свракова, 1962); рівень запально-деструктивних змін у яснах - за допомогою

пародонтального індексу PI (Russel, 1956). Для визначення гігієнічного стану порожнини рота використовували гігієнічний індекс ОНІ-S (J.C.Green-J.R.Vermillion, 1964).

Комплекс лікувально-профілактичних заходів у підлітків із хронічним катаральним гінгівітом також передбачав навчання і контроль дотримання правил гігієнічного догляду за порожниною рота, консультування й за необхідності лікування в ортодонта і хірурга, санацію порожнини рота. Усім пацієнтам коректували вибір індивідуальних засобів гігієни. Катамнестичне спостереження здійснювали через 6 місяців після курсу лікування.

Отримані дані обробляли методом варіаційної статистики [10].

Результати дослідження та їх обговорення

Аналіз клінічних даних показав, що застосування зубної пасти «President Exclusive» та ополіскувача «President Profi» впливає на перебіг патологічного процесу в тканинах пародонта. При лікуванні гінгівіту в підлітків, які додатково використовували засоби гігієни фірми «President», після 2-3 відвідувань стоматолога вщухали запальні явища, зникла кровоточивість ясен, діти помічали покращення самопочуття. У хворих 1 групи покращення клінічного стану пародонта наставало пізніше.

Ефективність терапії підтверджувалася динамікою параклінічних показників, які наведені в таблиці. Після курсу лікування хронічного катарального гінгівіту вірогідно зменшувалися значення індексу ОНІ-S, РМА, РІ, проби Писарева-Шіллера. При порівнянні результатів лікування гінгівіту в 1-й і 2-й групах вірогідно відрізнялися величини гігієнічного індексу та індексу РМА.

Засоби гігієни порожнини рота фірми «President» мають комплекс необхідних властивостей, що дозволяє максимально підсилити терапевтичний ефект при лікуванні запальних захворювань пародонта. Зубна паста «President Exclusive 75 RDA» застосовується для лікування

гінгівіту, стоматиту і пародонтиту. Паста має широкий спектр дії. Вона є гармонійною комбінацією гексетидину 0,1%, екстракту тим'яну і прополісу, які сприяють загоюванню слизової та мають сильну бактерицидну дію; монофторфосфат (0,8%) і фторид натрію (0,1%) захищають від карієсу, абразив «Syloblank» делікатно очищає зуби.

Таблиця

Параклінічні показники стану тканин пародонта в динаміці лікування

Показники	1 група (n=23)		2 група (n=23)	
	до лікування	після лікування	до лікування	після лікування
ОHI-S (бали)	1,78±0,10	0,38±0,03	1,68±0,13	0,33±0,03*
РМА (%)	26,43±1,4	6,23±0,5	28,95±1,8	3,89±0,4*
PI (бали)	0,47±0,04	0,21±0,03	0,50±0,05	0,16±0,02
пр. Писарева-Шіллера (бали)	1,71±0,11	0,43±0,05	1,85±0,09	0,38±0,02

* - вірогідність відмінностей із показниками 1 групи після лікування, $p < 0,05$.

Гексетидин - це антисептик широкого антибактеріального і фунгіцидного спектра дії, виконує місцеву антисептичну, протизапальну і дезодоруючу дію. Його антибактеріальний ефект зумовлений здатністю пригнічувати утворення тіаміну, який потрібний для росту і розмноження бактерій та грибів. Цей лікарський засіб має виразний антибактеріальний ефект проти низки грампозитивних і грамнегативних мікроорганізмів, а також деяких грибів. До них належать стрептококи, стафілококи і гриби роду *Candida*. Екстракт тим'яну виконує протизапальну, дезінфікуючу, бактерицидну, знеболювальну, обволікальну, ранозагоювальну дію, має потужну бактерицидну і протигрибкову дію; прополіс поліпшує загоювання ясен, володіє широким антибактеріальним спектром і деякими протизапальними властивостями; монофторфосфат (0,8%) і фторид натрію (0,1%) при хімічному з'єднанні з неорганічною субстанцією твердих

тканин зубів сприяють ремінералізації, а також виконують знеболювальну дію при гіперестезії емалі та дентину.

Ополіскувач «President Profi» без спирту і фтору (250 мл) використовується для профілактики та комплексного лікування карієсу і запалення ясен, підтримання гігієни ротової порожнини і свіжого подиху. Підсилює та пролонгує ефект від використання зубної пасти. Дія активних сполук: антисептична (хлоргекседин), антибактеріальна (шавлія), протизапальна (ромашка), потужна протидія інфекціям (ехінацея).

За результатами обстеження підлітків через півроку підтверджувалася висока ефективність лікувально-профілактичного комплексу, що включав зубну пасту «President Exclusive» та ополіскувач «President Profi». У підлітків цієї групи спостерігалася найбільш сприятлива динаміка клінічних і параклінічних показників: ОНІ-S ($1,20 \pm 0,08$ і $0,83 \pm 0,03$ бала), РМА ($14,4 \pm 0,9$ % і $8,24 \pm 0,6$ %), РІ ($0,38 \pm 0,03$ та $0,27 \pm 0,02$ бала), проба Писарева-Шіллера ($0,94 \pm 0,08$ і $0,59 \pm 0,02$ бала). Слід підкреслити, що в підлітків 2-ї групи гігієнічний індекс залишився на задовільному рівні. При цьому в 10% осіб 1-ї групи знову були незадовільна гігієна порожнини рота і наявність запальних явищ у пародонті, спостерігалася застійна гіперемія ясенних сосочків і ясенного краю. Вони скаржилися на кровоточивість ясен під час чищення зубів.

Отже, раціональна гігієна порожнини рота в підлітків, спрямована на зниження ризику бляшкоутворення, ефективне своєчасне видалення назубних відкладень, є важливою складовою комплексного лікування хронічного катарального гінгівіту. Важливими патогенетичними чинниками формування і прогресування хронічного катарального гінгівіту є вираженість мікробної колонізації та явищ запалення в тканинах ясен. Тому до складу комплексного лікування необхідно включати засоби індивідуальної гігієни, що мають антибактеріальну та протизапальну дію, такі як засоби фірми «President»: зубна паста «President Exclusive» та

ополіскувач «President Profi». Їх застосування в складі комплексу лікувально-профілактичних заходів при хронічному катаральному гінгівіті сприяє тривалій (протягом 6 місяців) нормалізації стану гігієни порожнини рота і зменшенню проявів запалення в тканинах ясен.